

Bijeenkomst CGU sociale rechtvaardigheid/ polarisatie

Datum 17 juli 2021

Aanwezig: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e

Bespreekpunten

1. Welke vormen van polarisatie zijn zichtbaar/ te verwachten?

- Ervaren onrechtvaardigheid zal naar verwachting belangrijke factor zijn voor komende tijd. Veel mensen hebben afgelopen 15 maanden eigen plezier aan kant gezet voor het grotere geheel. Dat heeft een zekere eindigheid. Het gevoel van solidariteit is beetje weg.
- Vooral bij jongeren speelt bovenstaande naar alle waarschijnlijkheid.
- Verwachting is dat flink deel van de aarzelaars mbt vaccinatie uiteindelijk wel kiezen voor vaccinatie. Mensen zien positieve gevolgen van vaccineren en dat kans op bijwerkingen meevallen. Dee zal echter wel gaan verharden en zal cognitieve dissonantie optreden. Dat is wel reden tot bezorgdheid. Het is aannemelijk dat die verharding zich zal richten op personen/ symbolen die zichtbaar staan voor het gevoerde Coronabeleid.
- er zijn verschillende vormen van onrechtvaardigheid. Daar horen verschillende handelingsopties voor beleid bij. Een hele belangrijke is om te laten zien dat er wel grip is op de crisis. Rustig en helder communiceren is hierbij belangrijk, inclusief over de onzekerheden en benoemen hoeveel mensen nog kwetsbaar zijn, ook na vaccinatie.
- Mbt complotdenken, 3 soorten motieven uit elkaar te houden
 - 1) epistemologisch motief, mensen duiden wat er aan de hand is; als dingen onduidelijk gaat men op zoek naar duidelijkheid,
 - 2) existentieel motief, mensen willen zich geborgen weten, daarom is grip krijgen op crisis zo belangrijk
 - 3) identiteitsmotief, als mensen als eenmaal aangesloten zijn bij groep complotdenkers laten ze dit niet zo snel meer los. Vanuit dit motief belangrijk om te benadrukken dat ze erbij horen.

Polarisatie

- Polarisatie is een woord dat snel gebruikt wordt, maar voor een belangrijk deel is er ook sprake van politisering. De Coronacrisis zal een soort politisering teweeg brengen waarbij vragen aan de orde komen als "wat voor samenleving willen wij". Deze vorm van politisering is misschien wel wenselijk. Wel is er een risico dat dit resulteert in vijandschap; op moment dat een politiserend proces escaleert in vijandschap dan is dat verontrustend. Mbt corona komt die vijandschap met name tot uiting als mensen zich echt afkeren van reguliere processen, als mensen bijvoorbeeld echt niet mee bereid bent om reguliere media tot zich te nemen.

- Nctv richt zich op de groep die zich echt afkeert van beginselen van democratie, wetenschap en maatschappij. Het wordt spannend als mensen gaan zeggend dat ze het gezag niet meer erkennen. Mbt Covid is dit de groep met andere werkelijkheidsbeleving, die verhaal van beleid rondom Covid niet (h)erkennen. Vraag is wat gebeurt er in het najaar, hoe gaan die groepen zich ontwikkelen? Mocht Covid minder actueel/ urgent worden dan zal een deel van deze groep ook gaan verdwijnen. De vraag is echter wat er gaat gebeuren mbt het overblijvende deel na het wegvallen van een gemeenschappelijk onderwerp . isolatie ligt op de loer, hetgeen op zich ook risico's met zich meebrengt.
- Kunt constateren dat de maatschappelijke veerkracht, individuele zelfredzaamheid en de redelijkheid best erg hoog is gebleken. Gaat nu een fase in van langdurigere ontwrichting omdat nog niet voorbij zal zijn na de zomer. Nadruk gaat liggen op de langdurigheid.
- De vraag is wanneer gaan mensen de stap over naar illegaal gedrag. Er is een kleine groep van alternatieve waarheidszoekers. Hier begint het wij/ zij-denken (in en outgroup denken) een rol te spelen. Voor het beleid is het belangrijk om uit te stralen dat er grip is op de crisis. Beducht zijn op het voorkomen dat het beeld ontstaat dat de regering/ beleid maar wat doet. Het OMT kan hier bijvoorbeeld een rol in spelen door expertise goed te laten zien.
- Naast de algemene bevolking zijn er ook medische professionals die tegen de overheid beginnen te communiceren. Dit lijkt rechtstreeks impact te hebben op de vaccinatie-uptake.

Overwegingen voor beleid

- In de communicatie is het belangrijk om helder en concreet te zijn over de doelen van beleid. Niet betuttelend zijn. Een arts inschakelen hiervoor en/ of persoonlijke verhalen dragen bij aan geloofwaardigheid van beleid. Als de ziekenhuizen niet meer vol liggen, zal doel van beleid ook veranderen en noodzaak van bepaalde maatregelen. Langdurige Covid klachten gaan mogelijk meewegen in beleid. Hierbij kan beroep gedaan worden op wederkerigheid en solidariteit, doel is deze klachten voorkomen bij jezelf en mensen in je omgeving.
- Er is een harde kerngroep van mensen die radicaal worden. Deze kern probeert de schil eromheen van mensen die twifelen mee te trekken. Sociale rechtvaardigheid is met name belangrijk bij de groep die langzaam aan begint te twifelen. Mensen die twifelen zijn belangrijke doelgroep, aan deze twijfel kun je wat doen.
- Er spelen een aantal factoren een rol; waaronder de eeuwige focus op de curatieve zorg. Ervaren rechtvaardigheid speelt hier een rol. Het proces om tot een afweging te komen in beleid is voor mensen niet altijd zichtbaar. Proces wordt dan als niet-transparant ervaren.
- In de communicatie zou wel explicieter gemaakt kunnen worden dat het heel normaal is dat mensen het niet met elkaar eens zijn. Belangrijk om te blijven benadrukken dat mensen er wel bij blijven horen , ook al verschillen de meningen.
- Zou goed zijn als overheid gevoel geeft dat beleid in samenspraak met burgers gemaakt wordt. Bijvoorbeeld door gezamenlijk verschillende scenario's te ontwikkelen. Gericht op de ontwikkelen die zich voor gaan doen, meer een helicopterview hanteren. Ook door in gesprek te gaan met gemeenten maak je Coronabeleid breder beleid, samen met de branches. Combineer praktijk met expert kennis.

2. Wat zijn hierbij de belangrijkste scheidslijnen om in beleid rekening mee te houden?

- i. Gevaccineerden- ongevaccineerden
- ii. Mensen die zich nog wel/ niet aan de maatregelen willen houden
- iii. Jongeren – ouderen
- iv. Mensen die zich nog laten informeren en de groep niet meer (deze eerste groep wordt steeds lastiger te bereiken; Dit betreft verschillende subgroepen, er is een groep onder jongeren bijvoorbeeld die al voor Corona het gevoel hadden dat ze er niet meer toe doen, dat de samenleving er niet meer voor hen is. De uitdaging wordt om die groepen te bereiken).

3. Verkennen mogelijkheden input voor beleid voor situatie na de zomer

Concrete afspraken

- 5.1.2e zal gaan deelnemen aan de expertsessie mbt gedragsreflecties op het maatregelenpakket
- Besproken thematiek zal aandacht krijgen binnen stukken die de komende tijd vanuit de gedragsunit gemaakt gaan worden. De meest geschikte vorm hiervoor zal later besproken worden.